

Gemeente Utrecht

[Utrecht.nl/zwemvisie](https://utrecht.nl/zwemvisie)

Een leven lang
zwemmen in de
vier Utrechtse
zwembaden

Zwemvisie 2018 – 2022

17 januari 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inleiding	6
1 Capaciteit Utrechtse Zwembaden	8
1.1 Capaciteit aan zwemwater en optimale programmering	8
1.1.1 Capaciteit aan zwemwater	8
1.1.2 Bezoekersaantallen	10
1.1.3 Bezettingscijfers zwembaden	11
1.1.4 Zwembehoefteprognose 2015 - 2022	12
1.1.5 Optimale programmering	13
1.1.6 Conclusies ten aanzien van het aanbod van zwemwater	13
1.2 De profielen van de zwembaden	14
1.3 Duurzaamheid	15
2 Programmering	16
2.1 Zwemvaardigheid	16
2.1.1 Zwemlessen	17
2.1.2 Schoolzwemmen	19
2.2 Recreatief zwemmen en een leven lang zwemmen	21
2.3 Verenigingszwemmen	22
2.3.1 Breedtesport	22
2.3.2 Topsport en talentontwikkeling	23
3 Kwaliteit	24
3.1 Keurmerk Veilig en Schoon	25
3.2 Sociale Veiligheid	25
3.3 Klanttevredenheid	25
3.4 Horeca	26
3.5 Stimuleren van zelf- of medebeheer	27
4 Financiën	28
4.1 Kengetallen en economische waarde	28
4.2 Extra gelden voor kinderen die opgroeien in armoede	29
4.3 Tarieven zwembaden	29
Bijlage: Regelen van verantwoordelijkheid	30
Bijlage 1 Eigendom, vastgoedmanagement, exploitatie, onderhoud en beheer	30
Bijlage 2 Bevolkingsgroei per wijk	31
Bijlage 3 Verdeling uren uitgesplitst naar gebruikersgroep per zwembad	32
Bijlage 4 Profielen van de zwembaden	34
Bijlage 5 Overzicht duurzaamheidsmaatregelen	35
Bijlage 6 Overzicht zwembaden regiogemeenten	36
Bijlage 7 Doelgroep zwemvangnetregeling	37
Bijlage 8 Overzicht Topsport in De Krommerijn	37

Voorwoord

De Utrechtse zwembaden zijn er voor ons allemaal. Als kind leren we er zwemmen en later gaan we er naar toe om banen te zwemmen, te waterpoloën of in de zomer af te koelen. Zwemmen is daarbij een vorm van sport en bewegen die veel mensen tot op hoge leeftijd blessurevrij kunnen beoefenen. De Utrechtse zwemverenigingen leveren hieraan een belangrijke bijdrage door met de inzet van vele vrijwilligers tal van zwemactiviteiten aan te bieden voor inwoners uit de stad. Met zwembad De Krommerijn heeft Utrecht tevens een prachtig 50- meter topsportbad dat plaats biedt voor talentontwikkeling en het podium is voor spannende wedstrijden op nationaal en internationaal topniveau, zoals van de waterpoloërs van UZSC.

De zwemvisie 2018-2022 moet zorgen voor nog beter gebruik van de Utrechtse zwembaden. De gemeente trekt hierin samen op met de partijen die ook hebben bijgedragen aan de zwemvisie: de zwemverenigingen, Vereniging Sport Utrecht (VSU), de KNZB en de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn. We zullen ook in de toekomst veel samen optrekken, bijvoorbeeld om vraag en aanbod beter in beeld te krijgen. Hierbij dienen we steeds meer rekening te houden met de groei van de stad en moeten we de ontwikkelingen niet alleen in stedelijk, maar ook in regionaal verband zien.

Ik dank iedereen die heeft bijgedragen aan deze visie en nodig u van harte uit deze te lezen. Uiteraard begroeten we u ook graag voor een duik in een van onze prachtige zwembaden.

Paulus Jansen
Wethouder sport

Samenvatting

Deze Utrechtse zwemvisie geeft richting aan het beleid voor de vier Utrechtse zwembaden tot en met 2022. Het betreft de zwembaden in gemeentelijk eigendom: Den Hommel, De Kwakel, De Krommerijn en Fletiomare. De gemeente beheert en exploiteert deze zwembaden met als randvoorwaarde een financieel gezonde exploitatie.

Deze zwemvisie sluit aan bij de missie uit de Sportnota 2017 – 2020: door middel van een optimale sportinfrastructuur mensen uitnodigen tot sporten en bewegen, als onderdeel van een gezonde leefstijl. De doelstellingen voor de zwemvisie zijn daarom:

1. Vergroten van de zwemvaardigheid van alle Utrechters;
2. Meer Utrechters laten sporten en bewegen;
3. Aandacht voor topsport en talentontwikkeling;
4. Stimuleren van zelfbeheer en medebeheer ten behoeve van een grotere participatie.

Deze vier doelstellingen zijn vertaald in acties voor het vastgoed, de programmering en de kwaliteit voor de komende vier jaar.

Voor wat betreft de capaciteit aan zwemwater en het onderzoek daarnaar wordt in 2019 apart aan de Raad gerapporteerd. Op basis daarvan is wellicht een herijking nodig van de capaciteit aan zwemwater. Dit staat los van de boven-

staande doelstellingen die toepasbaar zijn voor de periode 2018 – 2022. De acties in de visie zien er in hoofdlijnen als volgt uit:

1. Capaciteit zwemwater en optimale programmering

Op basis van de indicator van de Vereniging Sport Gemeenten zou de conclusie getrokken kunnen worden dat Utrecht nu en in de toekomst over voldoende overdekt zwemwater beschikt. Bij de indicator zijn echter kanttekeningen te plaatsen: het is een algemene norm die niet ingaat op belangrijke lokale verschillen en specifiek gebruik door verschillende gebruikersgroepen op verschillende momenten, waaronder piektijden. Juist op de piektijden is de druk groot en ervaren de verenigingen een tekort aan capaciteit. Daarom willen we in 2018 – 2019 een meer uitgebreid onderzoek doen naar het aanbod en de ontwikkeling van de vraag

naar zwemmen en zwemwater door de verschillende gebruikersgroepen en in het licht van de groei van de stad. Hierbij betrekken we het aanbod in de regio. In 2019 zal over de uitkomsten van dit onderzoek apart worden gerapporteerd. Naast het onderzoek naar de ontwikkeling van de vraag en het aanbod willen we tussentijds werken aan een optimale programmering van het zwemwater. Vooral gelet op de druk op de piektijden is het van belang met alle betrokken partijen te komen tot de beste oplossingen en meest optimale programmering. De resultaten van het optimaliseren van de programmering zullen in het onderzoek worden meegenomen.

2. Het vergroten van de zwemvaardigheid heeft prioriteit en gebeurt door:

- a. Leszwemmen prioriteit te geven in de programmering. Dit vraagt om een zorgvuldige programmering op vooral de piekuren in relatie tot de vraag van verenigingen én de verdeling over de verschillende baden. Daarbij wordt het aanbod van particuliere aanbieders en het beschikbare zwemwater in de regio meegenomen.
- b. Extra inzet op behouden en stimuleren van scholen in het schoolzwemprogramma in de daluren in wijken met een lage zwemvaardigheid. Indien nodig worden extra zwemlessen aangeboden in de vakantieperiode met als doel om het schoolzwemjaar af te ronden met een zwemdiploma A.
- c. Extra aandacht voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, door het aanbieden van zwemlessen naschools en in de vakantieperiode. Het resultaat daarvan is het behalen van een A-diploma. Kinderen die opgroeien in een gezin met een inkomen onder de 125% van het wettelijk sociaal minimum en niet deelnemen aan schoolzwemmen kunnen een aanvraag doen voor een zwemlespakket. Dit pakket wordt betaald vanuit de extra beschikbaar gestelde armoedegelden.
- d. Het op peil houden van zwemvaardigheid door het aanbieden van specifieke activiteiten zoals ouder-/kindzwemmen en familiezwemmen.

3. Het stimuleren van sporten en bewegen gebeurt door:

- a. Het inspelen op de toenemende belangstelling voor banenzwemmen in de daluren;
- b. met verenigingen afspraken te maken over programmering van hun zwemsportactiviteiten in relatie tot de zwemlessen;
- c. te werken aan goede doelgroepproducten voor 'een leven lang zwemmen', waarbij nog beter wordt ingespeeld op de vraag en gewerkt wordt aan goede marketing.

4. Aandacht voor topsport en talentontwikkeling

Dit wordt binnen de zwemsport vormgegeven via het NTC Waterpolo. En door de aanwezigheid van een overdekt 50-meterbad. De Krommerijn is geschikt voor topsporttrainingen en evenementen. Hierbij is een topsportvereniging zoals UZSC betrokken. Er wordt onderzocht of in het kader van talentontwikkeling een Regionaal Trainingscentrum Waterpolo (RTC) in Utrecht kan worden opgezet.

5. Stimuleren van zelfbeheer en/of medebeheer

Dit kan worden vormgegeven op basis van een groei-model over verantwoordelijkheden, dat in samenspraak met de verenigingen tot stand komt.

6. Randvoorwaarden

Om de doelstellingen te behalen zijn een goede sociale veiligheid, goede horecavoorzieningen en het blijvend werken aan klanttevredenheid en marketing randvoorwaarden.

7. Begroting

De begroting is financieel stabiel door de stabiele bezoekersaantallen. Er is geen aanleiding voor de inzet van extra middelen, bovenop de gereserveerde middelen uit de programmabegroting en de gelden uit het armoedebelaid. Wel wordt er bij vervangingsinvesteringen bekeken hoe de zwembaden zo goed mogelijk met hun tijd mee kunnen. En of er aanpassingen op het gebied van duurzaamheid gecombineerd kunnen worden.

Inleiding

Aanleiding

De Sportnota 2017 – 2020 heeft als missie te zorgen voor een optimale sportinfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl. Om dit te realiseren zijn voor de veld- en binnensport Meerjaren Huisvestingsplannen opgesteld. Deze geven aan welke doelstellingen, aanbod, programmering en bedrijfsvoering nodig zijn. Hierbij is gelet op de groei van de stad, de maatschappelijke ontwikkelingen, het stimuleren van zelf- en medebeheer en de sport- en zwemparticipatie. Deze zwemvisie is de uitwerking voor de vier gemeentelijke zwembaden.

Afbakening

De focus in deze zwemvisie ligt bij de vier Utrechtse zwembaden die de gemeente in eigendom heeft, te weten: Den Hommel, De Kwakel, De Krommerijn en Fletiomare. Het openwater van de recreatieplassen wordt niet meegenomen. Waar nodig zal verband worden gelegd met ander overdekt zwemwater in de stad en regio. De gemeente beheert en exploiteert de hierboven genoemde vier zwembaden. Zwembad De Krommerijn is in de wintermaanden in beheer bij de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn.

Doelstellingen zwemvisie

1. Voor het vergroten van de zwemvaardigheid van alle Utrechters zijn de zwembaden een basisvoorziening

Ten eerste geldt deze doelstelling voor de Utrechtse kinderen. Met als uitgangspunt dat alle Utrechtse kinderen bij het verlaten van de basisschool een zwemdiploma hebben. Ten tweede is het belangrijk dat de zwembaden zoveel mogelijk bewoners stimuleren om hun zwemvaardigheid op peil te houden. Het belang hiervan wordt onderschreven door het feit dat er de laatste jaren een toename is van het aantal verdrinkingsdoden. Volgens onderzoekers van het Mulier Instituut (2013) en de Reddingsbrigade neemt de zwemvaardigheid van Nederlanders af. We stemmen het aanbod van de zwembaden hierop af door een leven lang zwemmen aan te bieden.

2. Zwemmen draagt bij aan de ambitie meer Utrechters te laten sporten en bewegen

Zwemmen is een sport die laagdrempelig en zeer geschikt is om van nul tot honderd jaar te beoefenen. In de zwembaden zien we de trend van ongeorganiseerd sporten terug in de toename van het banen-zwemmen, individueel of met een kleine groep bekenden/vrienden. Maar ook het

recreatieve zwemmen door gezinnen blijft een belangrijk onderdeel van het aanbod. De zwemverenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan deze doelstelling door met de inzet van veel vrijwilligers zwemactiviteiten voor jong en oud te organiseren.

3. Aandacht voor topsport en talentontwikkeling

Utrecht wil zich profileren als stad voor talent en de mogelijkheden voor topsport en talentontwikkeling faciliteren. Voor wat betreft de zwemsport is het Nationaal Topsport Centrum Waterpolo (NTC) een belangrijke pijler van het Utrechtse topsportbeleid. Daarnaast is zwembad De Krommerijn met een overdekt 50-meterbad een belangrijke voorziening voor topsport, talentontwikkeling en evenementen. Tevens is dit zwembad de thuisbasis van UZSC met een topsportafdeling waterpolo die op het hoogste niveau presteert. In samenwerking met de VSU en de KNZB wordt onderzocht of er in het kader van talentontwikkeling een Regionaal Trainingscentrum Waterpolo (RTC) in Utrecht kan worden opgezet.

4. Stimuleren van zelfbeheer en medebeheer van zwembaden

Zowel bij sportverenigingen als in de politiek leeft de behoefte om mogelijkheden van zelfbeheer en medebeheer te verkennen. Dit past in het beleid voor het versterken van de sociale basis in de stad, waaronder het stimuleren van initiatieven van burgers. Op enkele sportaccommodaties wordt op verzoek van verenigingen al zelfbeheer toegepast, zoals in sporthal Lunetten en bij zwembad De Krommerijn. In de wintermaanden is de exploitatie en het beheer van Zwembad De Krommerijn in handen van de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn. De verwachting is overigens dat er met zelf- en medebeheer niet goedkoper geëxploiteerd kan worden. Maar dat de baden beter gebruikt worden met betrokkenheid van de Utrechtse bewoners.

Periode

De zwemvisie richt zich in eerste instantie op de periode 2018 – 2022. In 2018 - 2019 doen we samen met VSU en de verenigingen onderzoek naar het aanbod en de ontwikkeling van de vraag naar zwemmen en zwemwater door de verschillende gebruikersgroepen. Ook in het licht van de groei van de stad. Hierbij betrekken we het aanbod in de regio. Tevens zullen de resultaten van het optimaliseren van de programmering in het onderzoek worden meegenomen. Over de resultaten van het onderzoek wordt apart gerapporteerd.

1. Capaciteit Utrechtse Zwembaden

De vier Utrechtse zwembaden zijn eigendom van de Gemeente Utrecht.

Hoe de precieze rolverdeling binnen de gemeente is betreffende eigendom, vastgoedmanagement, exploitatie, onderhoud en beheer, staat in bijlage 1.

Het vastgoed moet dusdanig ingericht zijn, dat de doelstellingen optimaal kunnen worden nagestreefd. Dit houdt in: er is voldoende zwemwatercapaciteit, de profielen van zwembaden sluiten aan bij de wensen van bezoekers en de zwembaden zijn zo duurzaam mogelijk. Dit is voorwaardelijk voor een aantrekkelijk zwembad met een programmering die optimaal bijdraagt aan de zwemvaardigheid en het stimuleren van sporten en bewegen.

1.1 Capaciteit aan zwemwater en optimale programmering

Deze paragraaf gaat in op de huidige capaciteit aan zwemwater in Utrecht in verhouding tot enkele andere steden in Nederland. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling

van de bezoekersaantallen in de periode 2013 - 2016, de bezettingscijfers en de zwembehoefteprognose van 2015, gevolgd door enkele conclusies en acties.

1.1.1 Capaciteit aan zwemwater

Er is op dit moment niet een actuele, landelijke planningsnorm voor overdekt zwemwater. Daarom wordt vaak teruggevallen op een oudere planningsnorm die aangeeft dat per 100 inwoners 1,0 m² overdekt zwemwater afdoende is. Deze norm stamt uit 2006 (Planologische Kengetallen, Kluwer 2006). Sindsdien is de situatie rondom het zwemmen wel veranderd. In het onderzoek van het Mulier Instituut (Rotterdamse planningsnorm openbare zwembaden, 2016) wordt hier het volgende over gezegd: *“Schoolzwemmen was in die tijd bijvoorbeeld nog gemeengoed, wat maakt dat er minder uren nodig waren voor leeszemmen na schooltijd waardoor dat toen minder een piektijd was dan nu vaak het geval is. Aan de andere kant bestaat de indruk dat de vraag naar zwemmen de afgelopen jaren*

wat is gedaald, wat maakt dat de gemeenten de actuele vraag nu met minder zwemwater zouden moeten kunnen accommoderen. Bovendien houdt de norm geen rekening met verschillen tussen gemeenten. Nog altijd is de vraag naar zwemmen onder etnische minderheden lager dan onder Nederlanders zonder migratieachtergrond. In voorgenoemde oudere norm wordt daar geen rekening mee gehouden”.

De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) gaat in haar monitor Sport en Gemeenten nog uit van bovenstaande norm. Daarbij rekent VSG op basis van 100 m² overdekt zwemwater per 10.000 inwoners. Aangezien er geen goed alternatief voor handen is, passen we deze indicator met inachtneming van bovenstaande

kanttekening toe in deze zwemvisie. Als we deze norm toepassen op Utrecht zien we het volgende beeld.

De VSG-monitor gaat voor Utrecht uit van het inwonersaantal per 1 januari 2016, te weten 340.000. De Utrechtse zwembaden beschikken over 4212 m² aan overdekt zwemwater. Op basis daarvan heeft Utrecht 124 m² overdekt zwemwater per 10.000 inwoners (1,24 m² zwemwater per 100 inwoners) op een totaal van 4212 m². In deze berekening is zwembad De Krommerijn voor 8/12 aan m² overdekt zwemwater meegenomen¹.

Als we kijken naar andere steden waarvan deze planningsnorm/indicator bekend is (zie tabel hiernaast), dan zien we dat Utrecht op het gemiddelde zit van 124 m². Als we kijken naar de verhoudingen binnen de vier grootste gemeenten (G4) dan zijn er in Utrecht de meeste m² overdekt zwemwater per 10.000 inwoners.

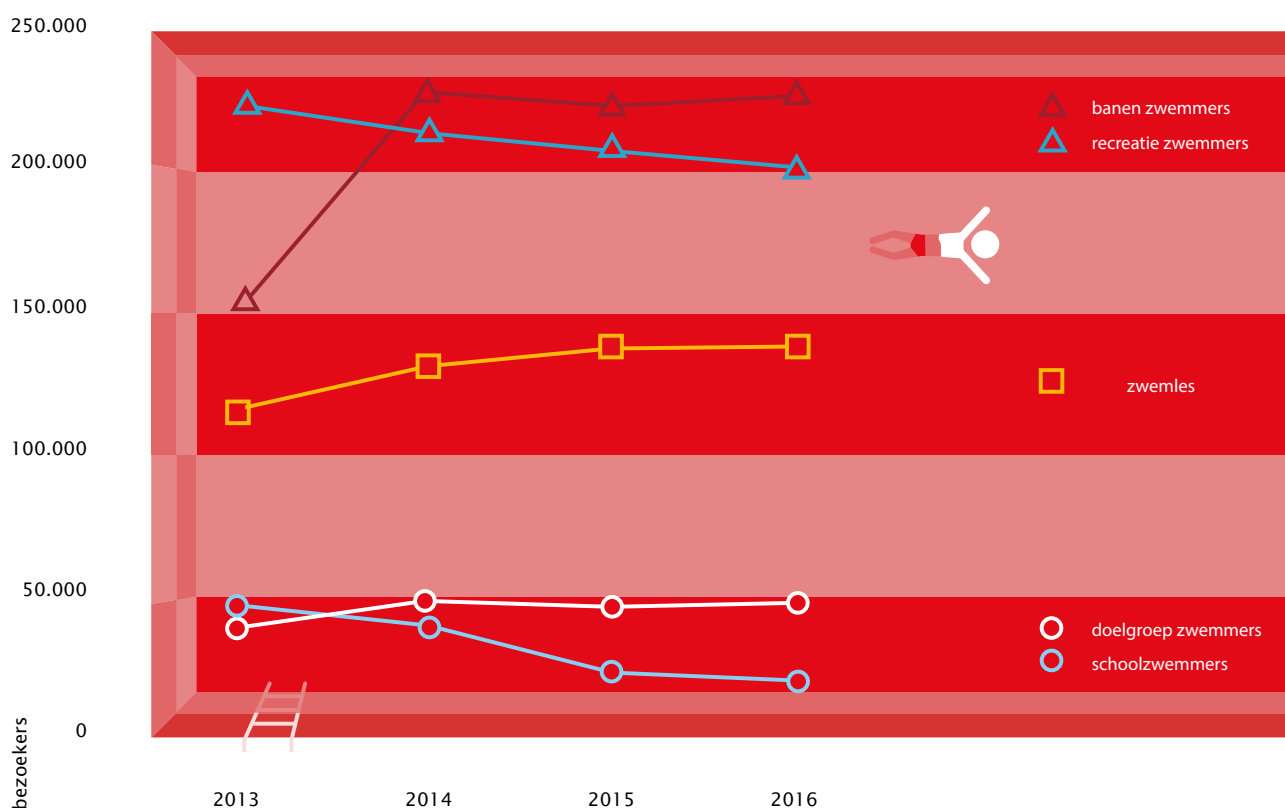
Als we de indicator afzetten tegen de verwachte bevolkingsgroei voor Utrecht in 2030 naar 407.000 inwoners, dan komen we uit op afgerond 104 m² overdekt zwemwater per 10.000 inwoners. Op basis van deze planningsnorm/indicator zou de conclusie getrokken kunnen worden dat er op dit moment, maar ook in 2030, nog voldoende capaciteit aan zwemwater beschikbaar is.

Steden	m ² overdekt zwemwater per 10.000 inwoners
Amsterdam	88
Rotterdam	107
Den Haag	100
Utrecht	124
Eindhoven	194
Tilburg	130
Groningen	110
Zwolle	120
Arnhem	100
Nijmegen	170
Enschede	120

Hierbij zijn echter de volgende kanttekeningen te plaatsen: dit is een algemene norm die niet ingaat op belangrijke lokale verschillen en specifiek gebruik door verschillende gebruikersgroepen op verschillende momenten waaronder piektijden.

Daarom is er uitgebreider onderzoek nodig om een antwoord te kunnen geven op de vraag of er voldoende capaciteit aan zwemwater is, voor nu en in de toekomst. In paragraaf 1.1.4 komen we hierop terug.

Ontwikkeling bezoekers (2013-2016)

1.1.2 Bezoekersaantallen

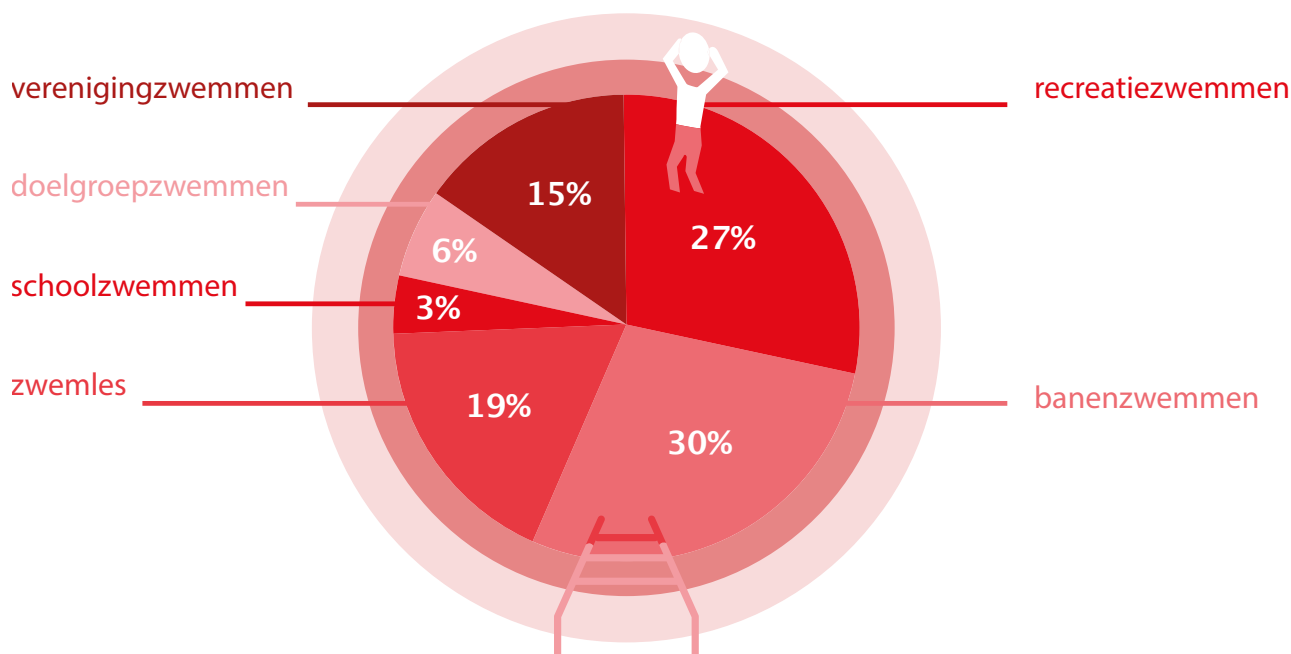
Bovenstaande grafiek geeft de ontwikkeling van het aantal bezoekers weer over de periode 2013 – 2016. Vanaf 2014 zijn de bezoekers van de winterexploitatie van De Krommerijn¹ toegevoegd. Het gaat bij de bezoekersaantallen om de echte, ‘natte’ gebruikers van de zwembaden. Dus niet de ‘droge’ bezoekers zoals ouders die meekomen bij de zwemles². De grafiek laat zien dat het aantal recreatiezwimmers daalt. Voor de banenzwimmers en zwemles stijgt het aantal bezoekers licht. Het aantal kinderen voor schoolzwemmen lijkt zich in 2016 te stabiliseren. Het aantal doelgroepzwimmers stijgt licht.

De ontwikkeling van het aantal leden / gebruikers van de verenigingen is niet in deze grafiek opgenomen. Nadere analyse van deze cijfers leert dat er waarschijnlijk sprake is van onvolledige registratie in het logboek en onduidelijkheid over het wel of niet meetellen van natte en droge bezoekers. Samen met de VSU en betrokken verenigingen constateren we dat er behoefte is aan betere informatie over de ontwikkelingen binnen verenigingen en zwembadgebruik. Daarbij zijn de volgende aandachtspunten van belang: onderscheid tussen ledenaantallen en bezoekers, voor de

bezoekers een uitsplitsing naar de verschillende zwemactiviteiten, waaronder topsportgebruik, en inzicht in de wachtlijsten. We pakken dit op met de VSU en de betrokken verenigingen. Zie tevens paragraaf 2.4 Verenigingen.

In het diagram op de volgende pagina zijn voor 2016 de bezoekersaantallen percentueel uitgesplitst naar de verschillende gebruikersgroepen. Hierbij zijn we voor de verenigingen uitgegaan van het meest betrouwbare jaar te weten 2016 met 114.358 bezoekers. In totaal ging het voor 2016 om circa 750.000 bezoekers. Ook voor 2018 verwachten we circa 750.000 bezoekers in de zwembaden inclusief die van zwembad De Krommerijn in de winterperiode.

Op basis van dit diagram wordt duidelijk dat recreatiezwimmers en banenzwimmers meer dan de helft (57%) uitmaken van het aantal bezoekers. Het is daarom van belang om een aanbod te bieden dat aansluit op de wensen van deze grote groep (zie paragraaf 2.2). 22% van de bezoekers volgt zwemles (paragraaf 2.1.1). Gebruik door verenigingen beslaat 15% van het totaal aantal bezoekers, gevolgd door doelgroepzwemmen met 6%.

1.1.3 Bezettingscijfers zwembaden

Bezettingspercentage 2016	Zwembad Den Hommel	Zwembad De Kwakel	Zwembad Fletiomare
Wedstrijdbad 1	88%	90%	91%
Doelgroepenbad	63%	62%	91%
Recreatiebad	71%	58%	n.v.t.
Wedstrijdbad 2	n.v.t.	70%	n.v.t.

Bovenstaande tabel geeft de bezettingscijfers weer voor het jaar 2016, met uitzondering van zwembad De Krommerijn. Uit deze tabel blijkt dat zwembad Fletiomare een hoge bezetting heeft voor beide baden (91%). Op de piektijden (16.00-20.00 uur) is hier weinig ruimte meer. Ook voor het wedstrijdbad in Den Hommel (88%) en één van de wedstrijdbaden in De Kwakel (90%) is er een hoge bezetting. Er is daarnaast nog meer dan voldoende ruimte in de recreatie- en doelgroepbaden van beide zwembaden.

De vraag voor de verenigingen is hoe er op korte termijn meer capaciteit gecreëerd kan worden op met name de piektijden. De vraag voor de exploitatie van de zwembaden

is daarnaast de tijden dat er ruimte is in de zwemtijden optimaal te programmeren, gericht op het verhogen van de bezoekersaantallen. Hoofdstuk 2 gaat verder op bovenstaande vragen in.

Bijlage 3 geeft voor elk zwembad afzonderlijk weer hoe de verdeling van de uren is uitgesplitst naar schoolzwemmen, zwemles, recreatie en banen zwemmen, doelgroep zwemmen en verenigingen/overig.

1.1.4 Zwembehoefteprognose 2015 – 2022

In 2015 is de Zwembehoefteprognose Utrecht 2015 uitgebracht. De cijfers in deze prognose zijn gebaseerd op 2014. De huidige bezoekersaantallen komen niet geheel overeen met de prognose, omdat de wijze van registreren voor de bezoekersaantallen in de Krommerijn is gewijzigd. Daarnaast is in de tussentijd de bevolkingsprognose bijgesteld.

Sterkere bevolkingsgroei en deels in andere wijken

In de Zwembehoefteprognose wordt uitgegaan van een toename van de bevolking van 334.000 inwoners per 1 januari 2015 naar 365.000 inwoners in 2022. In de tussentijd zijn deze cijfers echter bijgesteld. Voor 2022 wordt nu een inwoneraantal van 373.000 voorspeld (Bevolkingsprognose 2016, gemeente Utrecht). Een verschil van 8.000 inwoners. In plaats van een toename van de bevolking in die periode met 9% is de prognose nu een toename van 11,5 %. De belangrijkste reden voor de bijstelling van de bevolkingsprognose is de ambitie van Utrecht, verwoord in de Ruimtelijke Strategie (Utrecht kiest voor gezonde groei. Ruimtelijke strategie 2016). Hierin wordt uitgegaan van de populariteit van steden en die van Utrecht in het bijzonder, waardoor de stad blijft groeien. De tabel in bijlage 2 laat zien dat alle tien Utrechtse wijken in de

periode 2016 – 2030/2040 zullen groeien. Met de sterkste groei in de wijk Zuidwest, gevolgd door de wijken Noordwest en Leidsche Rijn. In de zwembadprognose wordt nog uitgegaan van de sterkste bevolkingsgroei in Leidsche Rijn. Op basis van deze laatste prognose zal dus – naast zwembad Fletiomare – een groot deel van de groei opgevangen moeten worden door zwembad Den Hommel en De Kwakel. De zwembadbehoefteprognose geeft echter geen antwoord op de vraag of de verwachte groei op te vangen is met de beschikbare zwemwatercapaciteit.

Gelet op het bovenstaande stellen we daarom voor om in 2018 - 2019 een meer uitgebreid onderzoek te doen naar het aanbod en de ontwikkeling van de vraag naar zwemmen en zwemwater door de verschillende gebruikersgroepen en in het licht van de groei van de stad. Hierbij betrekken we het aanbod in de regio. Het onderzoek wordt in overleg met de verenigingen en de VSU opgezet en uitgevoerd. Daarbij wordt input van de verenigingen gevraagd ten aanzien van hun visie en ambities. Over het onderzoek wordt apart gerapporteerd.

1.1.5 Optimale programmering

Naast het beter in beeld brengen van het gebruik door verenigingen en de ontwikkeling van de vraag en het aanbod willen we tussentijds werken aan een optimale programmering van het zwemwater. Vooral gelet op de druk op de piektijden is het van belang met alle betrokken partijen te komen

tot de beste oplossingen en meest optimale programmering. In hoofdstuk 2 gaan we daar met verschillende acties bij de verschillende doelgroepen dieper op in. De resultaten hiervan worden in het onderzoek naar vraag en aanbod meegenomen.

1.1.6 Conclusies ten aanzien van het aanbod van zwemwater

Op basis van de indicator dat 100m² overdekt zwemwater per 10.000 inwoners afdoende is, zou er ook in 2030 bij een bevolkingsgroei naar 407.000 met 104 m² per 10.000 inwoners voldoende overdekt zwemwater beschikbaar zijn.

Hierbij zijn echter de volgende kanttekeningen te plaatsen: het is een algemene norm die niet ingaat op soms belangrijke lokale verschillen. En ook niet op specifiek gebruik door verschillende gebruikersgroepen op verschillende momenten, waaronder piektijden. Daarom is er meer uitgebreid onderzoek nodig naar het aanbod en de ontwikkeling van de vraag naar zwemmen en zwemwater door de verschillende gebruikersgroepen.

Het aantal bezoekers aan de zwembaden stabiliseert zich rond de 750.000 bezoekers per jaar. Er zijn wel verschillen tussen de gebruikersgroepen. Het aantal recreatiezwemmers vertoont een dalende tendens. Zwemles en het banen- en doelgroepzwemmen stijgen licht. Het aantal kinderen voor schoolzwemmen lijkt zich in 2016 te stabiliseren. Voor wat betreft de verenigingen is er behoefte aan betere informatie over de ontwikkelingen binnen verenigingen voor wat betreft leden, gebruikers en wachtlijsten.

Acties aanbod:

- ▶ Met de VSU en de betrokken verenigingen wordt de informatie over de ontwikkelingen binnen verenigingen voor wat betreft leden, gebruikers en wachtlijsten in beeld gebracht. Zie tevens paragraaf 2.4 Verenigingen.
- ▶ In de programmering richten we ons de komende twee jaar op het zoveel mogelijk creëren van extra ruimte op de piektijden en het verhogen van de bezoekersaantallen. Zie tevens de acties in hoofdstuk 2.
- ▶ In 2018 - 2019 doen we meer uitgebreid onderzoek naar het aanbod en de ontwikkeling van de vraag naar zwemmen en zwemwater door de verschillende gebruikersgroepen en in het licht van de groei van de stad. Hierbij kijken we ook naar het aanbod in de regio. Over de uitkomsten van het onderzoek wordt gerapporteerd in 2019. Tussentijds zetten we met alle betrokken gebruikers in op een optimale programmering waarvan de resultaten worden meegenomen in het onderzoek.

1.2 De profielen van de zwembaden

Er wordt naar gestreefd om de vier zwembaden een herkenbare, gezamenlijke identiteit mee te geven als gemeentelijke baden. Tegelijkertijd heeft elk zwembad een eigen signatuur, mede bepaald door de ligging en de mogelijkheden in het bad. De profielen van de zwembaden sluiten momenteel goed aan op het vastgoed en de vraag vanuit bezoekers. Een omschrijving van de vier zwembaden is te vinden in bijlage 4. Tot 2022 zullen deze profielen daarom worden behouden en zijn er geen grote aanpassingen aan de huidige locaties te verwachten. Wel zal er aandacht zijn voor de verbetering van de exploitatie (zie hoofdstuk 2).

De profielen van de zwembaden zijn:

- ▶ In zwembad Den Hommel worden alle zwem-disciplines beoefend, met een accent op familiezwemmen, door het grote recreatiebad en de ligweide.
- ▶ Zwembad De Kwakel biedt ruimte aan alle zwemdisciplines, maar heeft met name goede mogelijkheden voor het verenigingszwemmen, vanwege de twee wedstrijdbaden.
- ▶ Zwembad Fletiomare is vooral een leszwembad en verenigingsbad. Er zijn relatief weinig faciliteiten voor recreatiezwemmen.
- ▶ Zwembad De Krommerijn heeft twee profielen:
 - ▶ In de zomer (mei tot september) is De Krommerijn een groot openlucht recreatiebad voor alle inwoners van Utrecht en omgeving. Het dak van het 50-meterbassin is open en wordt in de avonduren gebruikt voor verenigingszwemmen.
 - ▶ In de winter zijn de ligweide en de buitenbaden gesloten en is het 50-meterbad een verenigingszwembad met een gesloten dak. De Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn biedt dan onder meer verenigingszwemmen en banenzwemmen aan. Daarnaast is De Krommerijn voor de wedstrijd- en topsport een belangrijke accommodatie. Het is gelieerd aan het Nationaal Topsport Centrum Waterpolo (NTC) in Zeist en er wordt getraind door de topteams en -selecties van Nederland. Tevens vinden er regelmatig (inter)nationale wedstrijden en evenementen plaats.

1.3 Duurzaamheid

Utrecht heeft de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn. Voor de zwembaden is dit een uitdagende ambitie. Zwembaden hebben een grote warmtevraag en behoren tot de grootste energieverbruikers. Energiebesparende maatregelen zijn daarom van groot belang. In de afgelopen jaren werd al veel aandacht besteed aan energiebesparing en zijn veel duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd.

Dit is in lijn met het Activiteitenbesluit van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, dat voorschrijft dat bij een energieverbruik vanaf 25.000m³ gas of 50.000 kWh elektriciteit, elke energiebesparende maatregel die binnen vijf jaar kan worden terugverdiend uitgevoerd moet worden.

In bijlage 5 staat een overzicht van de maatregelen op het gebied van duurzaamheid die in de afgelopen jaren zijn genomen en de geplande en/of gewenste werkzaamheden bij de zwembaden. Naast veel kleine maatregelen is vooral geïnvesteerd in zonne-energie, LED verlichting en energiezuinige installaties.

Welke maatregelen?

Bij het toepassen van de maatregelen worden de 'natuurlijke momenten' aangegrepen voor groot onderhoud of renovatie van de

zwembaden. Er wordt dan zo mogelijk gekozen voor materialen en installatie(onderdelen), die het gebouwgebonden energieverbruik verlagen. Ook vernieuwende ontwikkelingen worden daarin meegenomen.

Voor de financiering van de maatregelen worden de volgende uitgangspunten aangehouden:

- ▶ De middelen om de (onrendabele top van de) maatregelen mogelijk te maken zijn geregeld.
- ▶ De terugverdientijd van de maatregelen is in principe 25 jaar, tenzij de afschrijftermijn van de materialen/installaties korter is of de toekomst van het pand deze terugverdientijd niet rechtvaardigt.
- ▶ Er worden geen maatregelen getroffen die bij een volgende stap van verduurzaming teniet moeten worden gedaan.

Energieneutraal

De ambitie is om de zwembaden op termijn energieneutraal te maken. Daarbij moet wel de kanttekening gemaakt worden dat dit vooralsnog alleen mogelijk is als er extra budget beschikbaar komt voor investeringen of als door nieuwe technieken de investeringen in een kortere periode kunnen worden terugverdiend.

2 Programmering

Wij willen in de programmering een optimum zoeken in de verdeling van zwemwater tussen zwemvaardigheid, een leven lang zwemmen en verenigingszwemmen, rekening houdend met de doelstellingen. Door zwemwater weloverwogen te verdelen, dragen alle activiteiten optimaal bij aan de zwemvaardigheid en het stimuleren van bewegen en sporten.

2.1 Zwemvaardigheid

“Net als lopen, klimmen en springen moet ook het zwemmen tot de oudste bewegingsvormen worden gerekend. Echter, zwemmen is voor mensen geen aangeboren vaardigheid maar gedrag dat geleerd moet worden. Daarom sturen wij onze kinderen en masse naar zwemles.”

Citaat uit boek *Zwemmen in Nederland*, Harold van der Werff Koen Breedveld, Mulier Instituut. (2013, blz. 21)

In de gezondheidsmonitor wordt door jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de gemeente jaarlijks contact gelegd met kinderen en hun ouders. Daarbij wordt beoordeeld of kinderen zich gezond en veilig (kunnen) ontwikkelen. Een goede zwemvaardigheid is door de grote aanwezigheid van water in Nederland een van de voorwaarden om veilig op te kunnen groeien. Vanuit deze gegevens blijkt dat 95% van de leerlingen in groep 7 een zwemdiploma heeft gehaald. Dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde dat wordt vermeld in de factsheet zwemvaardigheid 2014 van het Mulier Instituut. Helaas zien we in Utrecht een groot verschil in zwemvaardigheid onder de jeugd in de verschillende wijken. Dit loopt uiteen van 99% in de wijken Noordoost en Oost tot aan 81% in de wijk Overvecht.

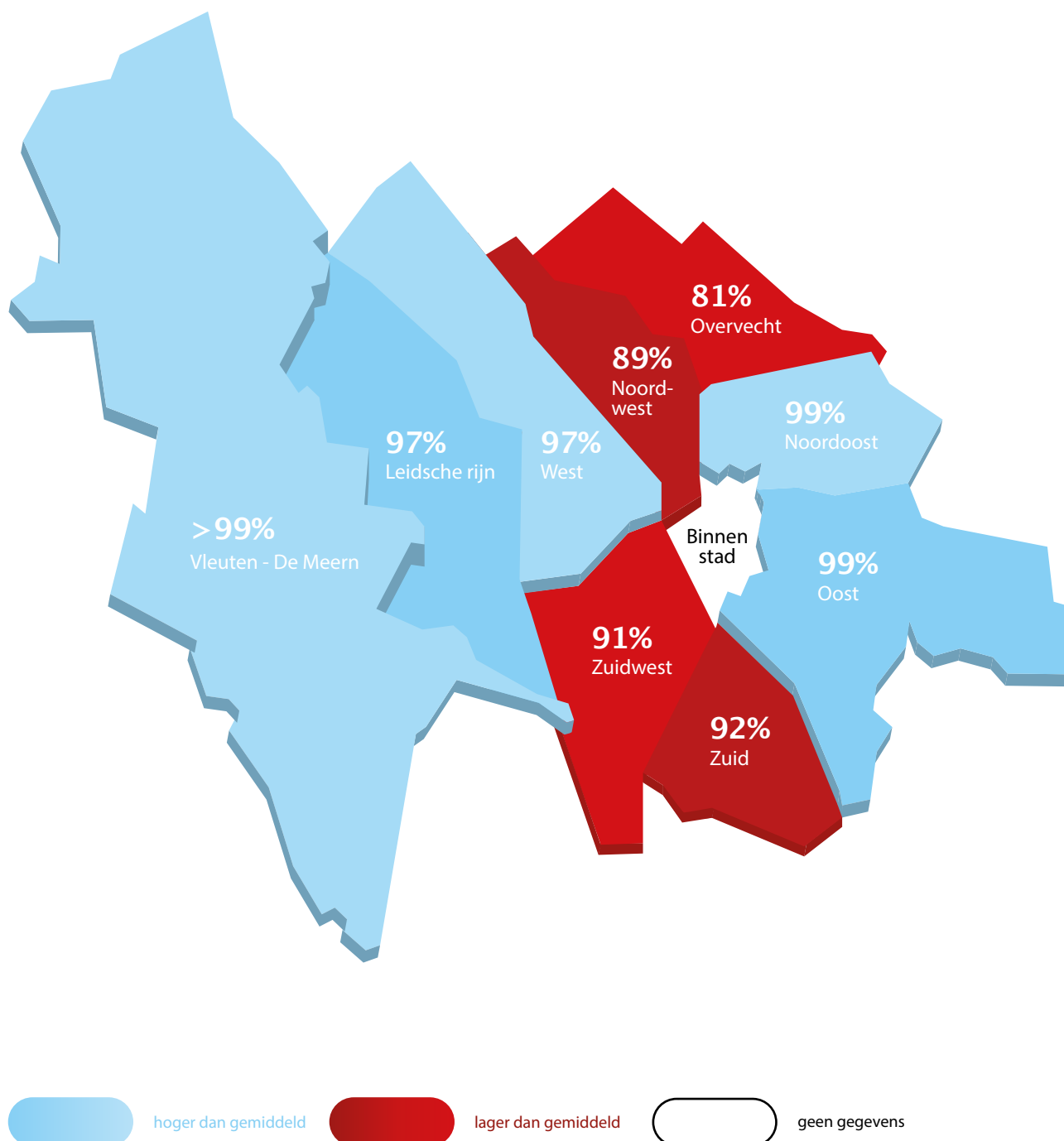
Vanuit deze geconstateerde verschillen heeft het vergroten van de zwemvaardigheid van met name deze kinderen onze grootste prioriteit. Hierbij stelt Utrecht de ambitie dat in 2022 alle leerlingen uit groep 7/8 zwemvaardig zijn en minimaal één zwemdiploma hebben behaald. Het Nationaal Plaatvorm Zwembaden-NRZ geeft aan dat een goede zwemvaardigheid pas wordt bereikt door het volledig doorlopen van het Zwem-ABC. In de periode van de zwemvisie stellen we het doel om in de wijken die onder het landelijk gemiddelde van 95% zitten minimaal het zwemdiploma A te laten behalen.

Bij de ambitie ‘het vergroten van de zwemvaardigheid’ willen we ook het aanbod voor kinderen met een beperking in beeld brengen.

Actie zwemvaardigheid:

- ▶ Het belang van leren zwemmen benadrukken bij: ouders, scholen, verenigingen, nieuwkomers in Utrecht, jeugdgezondheidszorg en welzijnsorganisaties. Via een communicatiecampagne willen we het krachtenveld benaderen en de zwemvaardigheid sterk onder de aandacht brengen.

Zwemdiploma A in groep 7 (2015-2016)

2.1.1 Zwemlessen

Zowel verenigingen als de gemeentelijke zwemschool dragen bij aan het vergroten van de zwemvaardigheid van alle kinderen. Wij zien daarnaast een groeiend aantal particuliere zwemscholen dat zwemlessen aanbiedt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van kleine baden bij zorg of commerciële instellingen. De particuliere zwemscholen stemmen hun zwemlesaanbod voornamelijk af op de specifieke vraag naar een bepaald zwemlesproduct. Of op de vraag van ouders specifiek in een vakantieperiode of

weekenddagen. Voor zowel het afzwemmen als voor de zwemlessen doen deze aanbieders een beroep op het beschikbare gemeentelijke zwemwater. Kinderen en volwassenen die gebruik kunnen maken van een Upas kindpakket of Upas volwassen kunnen het budget inzetten voor de zwemles.

De afgelopen jaren is het bezoekersaantal voor leswemmen licht gestegen, zie hoofdstuk 1.1.2. De prognose is dat, door de toename van het aantal te verwachten 5- en 6-jarigen

in het verzorgingsgebied, de zwembaden Den Hommel, de Kwakel en Fletiomare meer leszwembezoeken krijgen. Deze extra bezettingsdruk willen we enerzijds opvangen door meer kinderen te leren zwemmen met schoolzwemmen (paragraaf 2.1.2). Anderzijds door capaciteit en aanmeldingslijsten voor zwemles tussen de zwemlesaanbieders af te stemmen. De afspraak is dat kinderen die aangemeld en 5 jaar zijn, binnen zes maanden zwemles krijgen in de gemeentelijke zwembaden. Dit is ook zo opgenomen in de programmabegroting sport.

Invloed op de bezetting

Zwemlessen zijn er voor jong en oud en vinden voornamelijk na school- en werktijd plaats. Op dit tijdstip willen ook andere doelgroepen die gebonden zijn aan school- en werktijden gebruikmaken van het zwemwater, waaronder de verenigingen. Dit leidt tot spanningen in de programmering. Daarom is er maatwerk nodig om de zwemlessen en de activiteiten van verenigingen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Het bevorderen van de zwemvaardigheid heeft hierbij prioriteit. De verenigingen geven aan dat zij meer capaciteit nodig hebben voor hun activiteiten. Voor de programmering worden de roosters nauwkeurig naast elkaar gelegd om alle activiteiten zo goed mogelijk in te delen. Hierbij wordt ook gekeken naar uitwijkmogelijkheden naar andere baden. Ook die van particulieren en het aanbod in de regio. Binnen een straal van circa 15 km om de gemeente Utrecht bevinden zich diverse andere zwemvoorzieningen (overzicht in bijlage 6).

Inzichtelijk maken en stimuleren totale zwemlesaanbod

Daarnaast willen we ouders stimuleren om bij een langere wachttijd gebruik te maken van de capaciteit van overige zwembaden in Utrecht en/of de regio, de zwemverenigingen of particuliere zwemlesaanbieders. Hiervoor gaan we onderzoeken hoe we de zwemlesmarkt en de mogelijke snellere plaatsingsmogelijkheden meer inzichtelijk kunnen maken voor ouders. We kunnen informatie over het zwemlesaanbod plaatsen op de gemeentelijke, verenigingssites en/of sportstad-utrecht.nl in overleg met de VSU en Harten voor Sport. Een goede verwijzing voor zwemles voor kinderen met een beperking valt hier ook onder. Indien nodig kunnen we ook het zwemlesaanbod van de regio vermelden.

Acties zwemles:

- ▶ Het belang van leren zwemmen benadrukken bij: ouders, scholen, verenigingen, nieuwkomers in Utrecht, jeugdgezondheidszorg en welzijnsorganisaties.
- ▶ De zwemvaardigheid van kinderen aandacht geven in de programmering, waarbij wordt uitgegaan van het te verdelen zwemwater:
 1. Schoolzwemles in daluren voor kinderen;
 2. Zwemles in piekuren voor kinderen door verenigingen of gemeentelijke zwemschool;
 3. Zwemles door particuliere zwemlesaanbieders;
 4. Zwemles buiten piekuren voor volwassenen en nieuwkomers.
- ▶ Aanbieden van een zwemlespakket aan kinderen uit een gezinnen met lage inkomens, waardoor zij een zwemdiploma A kunnen halen (zie ook Hoofdstuk 5 Financiën).
- ▶ Onderzoeken hoe we het zwemlesaanbod inzichtelijk kunnen maken voor ouders met de gemeentelijke website, verenigingssites en/of sportstad-utrecht.nl.
- ▶ Ouders stimuleren door aanvullend extra aanbod om in het geval van (langere) aanmeldingslijsten gebruik te maken van het zwemlesaanbod van andere zwembadlocaties.
- ▶ Afstemmen van aanmeldingslijsten voor zwemles tussen de zwembaden en de zwemverenigingen met het optimaliseren van de beschikbare zwemlescapaciteit als doel.
- ▶ Opzetten van een gezamenlijk overleg met de zwemlesaanbieders om de vraag naar zwemles te kunnen monitoren en te onderzoeken of er een beroep gedaan kan worden op zwemwater uit omliggende regiobaden en/of mogelijk particuliere zwembaden.

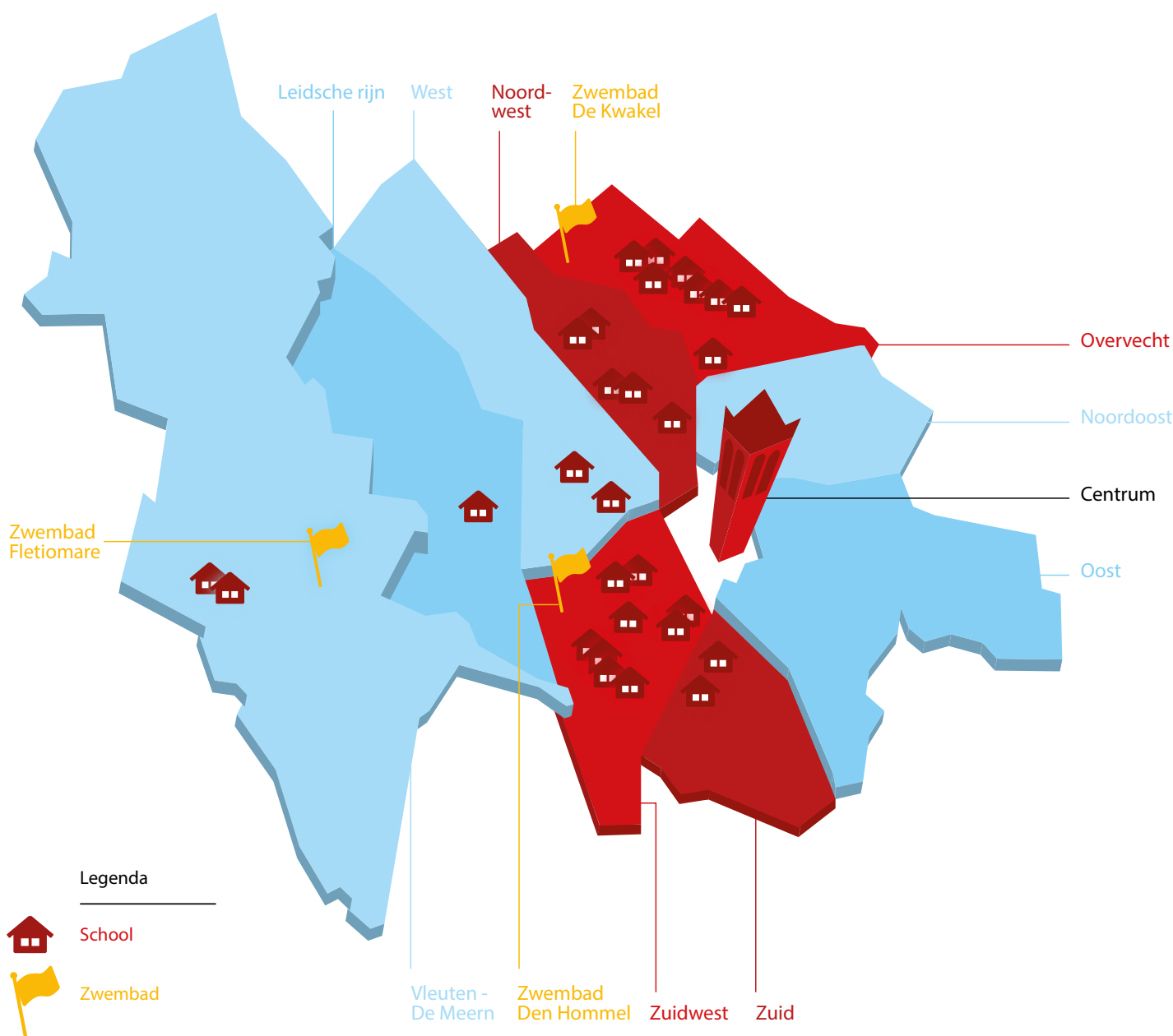
2.1.2 Schoolzwemmen

Door het schoolzwemmen aan te bieden in de wijken waar de zwemvaardigheid nu nog lager ligt dan gemiddeld bereiken we direct een grote groep kinderen. Voor de meeste kinderen geldt dat vanwege achtergrond of financiële middelen van de ouders zij een beperkte ervaring hebben met zwemmen. Hierdoor blijkt dat deze kinderen bij het aanbieden van de schoolzwemlessen in groep 4 vaak starten met een grotere achterstand.

De scholen die nu gebruikmaken van het schoolzwemmen bevinden zich in de wijken waar de zwemvaardigheid van kinderen het laagste is. Het is positief dat deze scholen

bewust zijn van het feit dat een groot deel van de kinderen niet kan zwemmen en dat schoolzwemmen daarvoor noodzakelijk is. De scholen in deze wijken die nog niet deelnemen, gaan we jaarlijks benaderen om deel te nemen aan het schoolzwemprogramma.

Naast het basisonderwijs biedt het schoolzwemmen ook ruimte aan het speciaal basisonderwijs. Hierin volgen kinderen met een beperking de schoolzwemlessen. Bij deze zwemlessen ligt het accent op de zelfredzaamheid in het water waarbij wordt gestreefd naar het behalen van een zwemcertificaat.

De gemeente draagt de kosten en faciliteert in de organisatie van de zwemlessen en het collectieve busvervoer. Het aantal schoolzwemkinderen lijkt zich in 2016 te stabiliseren (zie hoofdstuk 1). Scholen en schoolbesturen die het besluit namen om niet meer deel te nemen aan het schoolzwemmen geven als overweging aan dat een stijgend aantal kinderen in groep 4 zwemdiploma-A al heeft behaald. Daarnaast blijkt dat schoolzwemmen, inclusief het vervoer, een grote belasting op de onderwijstijd vraagt ten opzichte van andere leerdoelen. Er zijn op enkele plekken ook BSO's die zwemlessen na school aanbieden. Ook zijn er zorgen geuit over de verantwoordelijkheid tijdens het schoolzwemmen voor de school-leiders en groepsleerkrachten door een verdrinking tijdens schoolzwemmen in Rhenen. Schoolzwemmen levert een belangrijke bijdrage aan de doelstelling dat alle kinderen over een zwemdiploma beschikken. Het belang daarvan zullen we benadrukken bij scholen, maar zeker ook bij ouders en bij nieuwkomers in Utrecht.

Tevens zijn wij blijvend in gesprek met scholen en schoolbesturen hoe we de veiligheid en verantwoordelijkheid op een juiste wijze kunnen vormgeven en dit in het school-zwemprotocol op een juiste wijze kunnen beschrijven.

Extra zwemlessen voor schoolzwemmen

Het kan voorkomen dat een kind dat zwemlessen volgt tijdens het schoolzwemmen meer zwemlessen nodig heeft dan de beschikbare schoolweken voor het behalen van zijn of haar zwemdiploma. Vanuit de armoederegeling kan er vanaf het schooljaar 2017 - 2018 aanvullende zwemles worden aangeboden in de schoolvakanties. Zo worden kinderen in de gelegenheid gesteld om binnen het schooljaar toch een zwemdiploma A te behalen.

Zwemlespakket

Niet alle scholen bieden schoolzwemles aan, bijvoorbeeld omdat de totale deelname aan zwemles inclusief het vervoer te veel kostbare onderwijstijd zou kosten. Of omdat de meeste kinderen op de school al een zwemdiploma hebben. De kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen vanuit het armoedebelief een zwemlespakket aanvragen. Deze kinderen

kunnen hiermee buiten schooltijden deelnemen aan de reguliere zwemlessen en leren zwemmen totdat het diploma A is behaald.

Invloed op de bezetting

Schoolzwemmen wordt geprogrammeerd binnen de schooltijden in de daluren. Het stimuleren en continueren van het schoolzwemmen verlaagt de vraag naar zwemlessen tijdens het naschoolse zwemlesaanbod gedurende de piekuren.

Acties schoolzwemmen:

- ▶ We willen het schoolzwemmen stimuleren door de huidige scholen te behouden en de niet-deelnemende scholen uit betreffende wijken jaarlijks te benaderen.
- ▶ Het aanbieden van extra zwemlessen in de vakantieperiode aan de groep kinderen die meer zwemlessen nodig heeft om het A-diploma te behalen.
- ▶ Het flexibel inzetten van de school-zwemlessen indien gewenst door een deel schooltijd en een deel naschoolse tijd. In 2017 startte een succesvol traject met één van de scholen waarin een deel van de zwemles gedurende schooltijd is en een deel aansluitend aan schooltijd wordt gegeven. Hierbij was met name de vraag vanuit de medezeggenschapsraad, de ouders en de schoolleider van groot belang.
- ▶ In overleg met de schoolbesturen het school-zwemprotocol bekijken en komen tot een protocol waarin met de ingezette gezamenlijke verantwoordelijkheid een zo optimaal mogelijke, juridisch getoetste, veiligheid van het schoolzwemmen wordt bereikt.
- ▶ Het aanbieden van een zwemlespakket aan de kinderen op scholen die geen gebruikmaken van schoolzwemmen en opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Zie bijlage 7 zwemvangnetregeling.

2.2 Recreatief zwemmen en een leven lang zwemmen

Uit hoofdstuk 1 blijkt dat de bezoekers van recreatie, banen en doelgroepen zwemmen 63% zijn van het totale aantal bezoekers aan de zwembaden in 2016. Daarmee zijn ze voor de exploitatie van de zwembaden belangrijke onderdelen van het zwemaanbod. Naast het belang voor de exploitatie leveren deze onderdelen tevens een grote bijdrage aan de doelstellingen van de zwemvisie.

In het kader van het stimuleren van sporten en beweging en het op peil houden van de zwemvaardigheid, is het belangrijk dat Utrechters na het behalen van hun zwemdiploma blijven zwemmen. De inzet van het budget van het U pas kindpakket of Upas volwassenen is voor alle zwemactiviteiten zoals baby-peuter-kleuter, aquasporten, zwemles, senioren, banen of recreatiezwemmen mogelijk. De zwembaden zijn toegankelijk voor mensen met een beperking. Kijkend naar 'een leven lang zwemmen' kunnen de volgende accenten worden gelegd:

Baby-peuter-kleuter

Doelgroepzwemactiviteiten zijn onder andere baby-peuter-kleuter zwemmen en het ouder-/kindzwemmen. De zwembaden zien een zeer grote stijging in de bezoekcijfers van het baby-peuter-kleuterzwemmen. In de afgelopen 4 jaar is de deelname aan deze activiteit met 25% gestegen. Opvallend is dat deze stijging zich in alle zwembaden laat zien. We nemen aan dat deze vraag uit alle wijken komt. Uitbreiding van het aanbod is daarom wenselijk.

Kinderen en volwassenen (recreatie)

De bezoekersaantallen laten zien dat de eerdere daling van het recreatiezwemmen zich lijkt te stabiliseren. We blijven inzetten op het verbeteren van het imago van de zwembaden, toezichtmaatregelen, uitbreiding van het familiezwemmen en een gerichte marketingstrategie. In de programmering is voor kinderen en volwassen met een beperking een recreatieblok ingepland. Vanuit deze activiteit wordt er de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan de zwemles die gelijktijdig wordt gegeven door opgeleide en gespecialiseerde zweminstructeurs. Bij het stimuleren van het recreatiezwemmen denken we niet aan nieuwe investeringen in dure extra recreatieve voorzieningen. In plaats daarvan denken we aan een slim aanbod met flexibel inzetbare (opblaasbare) speelattributen en aantrekkelijke activiteiten.

Volwassenen

Het aantal banenzwemmers stijgt nog steeds licht. Er is nog behoefte aan uitbreiding. Er wordt gekeken naar verruiming van de openingstijden. Daarnaast is er een toenemende belangstelling voor het verbeteren van de zwemtechniek in verband met deelname aan triatlon of openwaterevenementen. Daarop wordt ingespeeld door specifieke techniek- en conditietrainingen op te nemen in de programmering.

Ouderen

Zwemmen is bij uitstek een sport die ook op hogere leeftijd blessurevrij beoefend kan worden en daardoor een zeer geschikte sport voor ouderen. Het aantal 65-plussers groeit de komende periode fors van circa 34.500 in 2016 naar circa 42.000 in 2025. Uitbreiding van het aanbod voor ouderen met doelgroepactiviteiten en banenzwemmen verdient daarom de komende jaren veel aandacht. De activiteiten voor deze doelgroep kunnen gepland worden in de daluren, in de ochtend en vroege middaguren, waarin nog voldoende capaciteit beschikbaar is.

Acties recreatief zwemmen:

- ▶ Uitbreiding in de programmering voor de doelgroepen baby-peuter-kleuterzwemmen en ouder-/kindzwemmen, waarbij de zwemvaardigheid wordt gestimuleerd.
- ▶ Onderzoeken van uitbreiding van het aanbod voor banen zwemmen tussen 6.00-7.00 uur 's ochtends. Daardoor ontstaat extra capaciteit en de druk gedurende 7.00-8.30 wordt verlaagd (zwembad Fletiomare).
- ▶ Inspelen op de toenemende belangstelling voor verbeteren van de zwemtechniek vanwege deelname aan triatlon of openwaterevenementen, door Borst en rugcrawl cursus, Mijnzwemcoach.nl (KNZB) of Swimperfect op te nemen in de programmering.
- ▶ In de programmering meer ruimte voor familiezwemmen met inzet van een juiste marketingstrategie.
- ▶ Specifiek aanbod voor de doelgroep ouderen in de ochtend en vroege middaguren.
- ▶ In stand houden van bestaande peuter-, recreatie- en wedstrijdbaden in de zwembaden.

2.3 Verenigingszwemmen: breedte- en topsport/ talentontwikkeling

2.3.1 Breedtesport

Aan de doelstelling 'stimuleren van sporten en bewegen' leveren de verenigingen een belangrijke bijdrage. Dit doen zij door met de inzet van veel vrijwilligers zwemactiviteiten voor jong en oud te organiseren. In het bijzonder spelen de verenigingen die zich specifiek richten op volwassenen en kinderen met een beperking hierbij een belangrijke rol. Daarnaast zijn de activiteiten van de verschillende zwemsporten in wedstrijdverband van belang. Tevens zijn de verenigingen een belangrijke schakel in het stimuleren van een leven lang zwemmen. Het is de vraag hoe de verenigingen zich ontwikkelen. Uit hoofdstuk 1 bleek dat er geen betrouwbare cijfers zijn over de ontwikkeling van het aantal gebruikers van de zwemverenigingen. Nadere analyse van de beschikbare cijfers leert dat er waarschijnlijk sprake is van onvolledige registratie in het logboek en onduidelijkheid over het wel of niet meetellen van natte en droge bezoekers. Samen met de VSU en betrokken verenigingen constateren we dat er behoefte is aan betere informatie over de ontwikkelingen binnen verenigingen en zwembadgebruik. Dit met aandacht voor leden,

gebruikers en wachtlijsten. De komende jaren wordt door de groei van de stad stabilisatie tot lichte groei van het aantal leden verwacht. Een optimale programmering wordt de komende jaren dus van nog groter belang om voldoende zwemwatercapaciteit te kunnen bieden.

Verder is het streven om in overleg met de verenigingen te komen tot een voor alle partijen goede en tevens efficiënte programmering. De volgende uitdagingen spelen hier een rol:

- ▶ Verenigingen concurreren onderling om zwemwater op piekuren.
- ▶ Voor nieuwe verenigingen of initiatieven is vanwege de historische ontstane verdeling minder gelegenheid om gebruik te maken van zwembadwater.
- ▶ Bij een aantal verenigingsactiviteiten is sprake van een lage bezetting in gebruikers (bijvoorbeeld synchroon zwemmen).
- ▶ Verenigingen die het zwemwater voor een kortere periode willen huren (bijvoorbeeld voor duiken) zorgen voor een minder optimaal gebruik van het beschikbare zwemwater, door slechts een deel van het seizoen te willen huren.

2.3.2 Topsport en talentontwikkeling

In de programmering voor de verenigingen moet tevens rekening worden gehouden met het belang van talentontwikkeling en topsport. In het Utrechts topsportbeleid is waterpolo een van de belangrijkste pijlers. Zo is het Nationaal Topsport Centrum (NTC) Waterpolo aan Utrecht verbonden. Nationale selecties trainen mede in zwembad De Krommerijn en er vinden elk jaar verschillende internationale en nationale topwedstrijden plaats (zie tevens het overzicht in bijlage 8). Met de aanleg van het nieuwe zwembad is rekening gehouden met voorzieningen voor juist deze topsportwedstrijden en trainingen. In de Sportnota is daarnaast vastgelegd dat we het NTC Waterpolo in de periode 2017 – 2020 blijven ondersteunen. Daarnaast heeft UZSC een belangrijke topsportafdeling waarbij de dames- en herenteams waterpolo én selectieteams op het hoogste niveau presteren. We ondersteunen in dat kader het onderzoek van UZSC, VSU en KNZB naar het opzetten van een RTC Waterpolo in Utrecht. Tevens is er bij de overige verenigingen aandacht voor talentontwikkeling en neemt Hellas Triathlon deel aan de eredivisie.

In het verzamelen van informatie over de ontwikkelingen binnen verenigingen moeten dus ook talentontwikkeling en topsport

aandacht krijgen. Hetzelfde geldt voor het aangekondigde onderzoek naar het aanbod en de ontwikkeling van de vraag naar zwemmen en zwemwater door de verschillende gebruikersgroepen mede in het licht van de groei van de stad. Om te komen tot een voor alle partijen goede en tevens efficiënte programmering en gelet op de uitdagingen willen we de volgende acties ondernemen.

Acties verenigingszwemmen:

- ▶ In 2018, in overleg met de verenigingen, het verruimen van de openingsuren met mogelijkheden voor zelf- en medebeheer.
- ▶ Met verenigingen afspraken maken over een goede en efficiënte programmering van hun zwemsportactiviteiten en eventueel het verplaatsten van activiteiten naar andere zwembaden. Zo kunnen wachtlijsten voor verenigingen zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt.
- ▶ Bij de programmering tevens rekening houden met de vraag vanuit talentontwikkeling en topsport.
- ▶ Ondersteunen van het onderzoek van UZSC, VSU en KNZB naar het opzetten van een RTC Waterpolo in Utrecht.

3 Kwaliteit

Om Utrechters te stimuleren meer te zwemmen, zijn aantrekkelijke zwembaden van goede kwaliteit een vereiste. Dit hoofdstuk geeft in hoofdlijnen weer wat er op het gebied van zwemveiligheid, sociale veiligheid, klanttevredenheid en horeca wordt gedaan om de zwembaden zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

3.1 Keurmerk Veilig en Schoon

Zwemveiligheid heeft te maken een goede zwemvaardigheid van bezoekers, maar ook met de deskundigheid van het personeel en de beleving van de bezoekers in het zwembad. Kinderen en ouders moeten zich op de locatie veilig voelen en het zwembad moet goed schoon zijn.

Om klanten hiervan te verzekeren, hanteren de Utrechtse baden het Keurmerk Veilig en Schoon, uitgegeven door de Stichting Zwembadkeur® met een niet-verplichte regeling met het wettelijk kader als ondergrens en daarbovenop een aantal extra kwaliteitseisen. Zoals een toezichtplan, vereiste diploma's en herkenbaarheid van het toezichthoudend personeel. Dit keurmerk willen we ook van toepassing laten zijn op zwembad De Krommerijn.

De medewerkers zijn opgeleid voor hun toezichthoudende taak door middel van het behalen en jaarlijkse toetsen van de vaardigheden reddend zwemmen. De zwembaden sturen op bewustwording en

eigen verantwoordelijkheid van de gebruikers door het gezamenlijk vaststellen van het protocol schoolzwemmen en het protocol verhuur verenigingen. Maar ook door het verplicht gebruik van drijfmiddelen, indien de zwemvaardigheid nog niet of onvoldoende wordt beheerst.

De zwembadwaterkwaliteit wordt bijgehouden door de zwembadinstallaties met automatische doormelding naar de afdeling Vastgoedbeheer. Met de meerjaren-onderhoudsplanning van de gemeente wordt de kwaliteit van zowel het gebouw als de specifieke zwembadinstallaties onderhouden. In de onderhoudsplanning staan onder andere keuringen van Roestvaststaal in de zwembaden opgenomen.

Actie:

- ▶ Samen met de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn willen we het Keurmerk Veilig en Schoon gaan behalen voor zwembad De Krommerijn.

3.2 Sociale Veiligheid

Grensoverschrijdend gedrag en bedreigingen van personeel of bezoekers tolereren we niet in de Utrechtse openbare zwembaden. Utrecht werkt volgens het protocol 'Vrolijk en veilig'. In dit protocol staan de afspraken over de werkwijze bij ongewenst gedrag van bezoekers. Deze zijn op regionaal niveau tussen de zwembaden gemaakt. Medewerkers zijn getraind om met ongewenst gedrag om te gaan, via het opleidingsprogramma 'Anders Veilig' en het programma 'Vreedzame Wijk'. Daarnaast wordt er nauw samengewerkt met wijkpartners, zoals gemeentelijke veiligheidsmanagers, Stichting Jongerenwerk Utrecht (JoU) en de wijkagent. Alle medewerkers beschikken over een VOG-verklaring.

In de huisregels en in de algemene voorwaarden van de zwembaden wordt de regel gesteld dat de bezoeker zich moet kunnen identificeren indien hierom wordt gevraagd. Afwijkend van de landelijke wetgeving wordt dit – met de start van het protocol "Vrolijk en Veilig" – toegepast vanaf de leeftijd van 12 jaar.

Voor het stimuleren van sporten en bewegen willen we voor alle doelgroepen een passende herkenbare programmering aanbieden. Het afgelopen jaar is daarom gekozen om nog specifiek in te gaan op de vraag van bezoekers. Op één locatie is daarom de programmering van het familie/ gezinszwemmen uitgebreid en worden voor de doelgroep jeugd en jongvolwassenen aparte blokken recreatiezwemmen aangeboden. Deze aanpak met programmering voor specifieke doelgroepen heeft geleid tot meer duidelijkheid voor de bezoeker. Tevens hebben we hierdoor een stijgende klanttevredenheid gemeten en een toenemend aantal bezoekers geregistreerd.

Acties sociale veiligheid:

- ▶ Programmering wordt meer afgestemd op de vraag van de bezoeker.
- ▶ Samenwerking voortzetten met wijkpartners, Stichting Jongerenwerk Utrecht (JoU) en politie voor de sociale veiligheid.

3.3 Klanttevredenheid

Tweejaarlijks worden klanttevredenheidsonderzoeken gehouden bij de sportaccommodaties, waaronder de zwembaden (Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed, 2017). Hierbij wordt de tevredenheid bij bezoekers gemeten met een online enquête. Er worden vragen gesteld over de bereikbaarheid, het onderhoud, de toegankelijkheid, de veiligheid, de communicatie en klachtafhandeling, de horeca, het personeel (beheerders - instructeurs) en de hygiëne. Na het klanttevredenheidsonderzoek wordt een verbeterplan opgesteld met medewerkers en bij voorkeur ook met een klant-panel. De drie binnenzwembaden Den Hommel, De Kwakel en Fletiomare scoorden gemiddeld een 7.3 in 2016. Het buitenbad zwembad De Krommerijn kreeg in 2017 gemiddeld een 8. Hiermee hebben de zwembaden gemiddeld de hoogste tevredenheidscijfers van de onderzochte sportaccommodaties.

Naast de tweejarige onderzoeken wordt 'geëxperimenteerd' met nieuwe methoden en technieken waarbij we continu meten en sneller kunnen anticiperen op de klantbeleving. De nieuwe technieken en methoden stellen ons ook in staat om meer klantgericht onderzoek te verrichten op bijvoorbeeld thema's of specifieke doelgroepen.

De ambitie is om tot een 'klantbelevings-dashboard' te komen, waarin de tevredenheidsresultaten per accommodatie staan. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de behoeften van de klant.

Acties klanttevredenheid:

- ▶ Klanttevredenheidsonderzoeken onder alle gebruikersgroepen worden gebruikt om nog meer vraaggericht te kunnen programmeren.
- ▶ Een 'klantbelevingsdashboard', zorgt voor transparantie over de tevredenheid per accommodatie.

3.4 Horeca

Voor een aantrekkelijk zwembad is een goede horecavoorziening belangrijk. Vooral bij recreatie/gezinszwemmen en leszwemmen (wachtende ouders) speelt het sociale aspect een belangrijke rol. De aanwezigheid van een uitnodigende horeca is van toegevoegde waarde.

Bij zwembad De Kwakel en Den Hommel beschikken verenigingen niet over een eigen verenigingsruimte. Bij zwembad Fletiomare en De Krommerijn is dit wel het geval. Voor de leden fungeert de horeca als verzamelpunt voor aanvang van de trainingen. Ook is dit de ontvangstruimte voor tegenstanders en overige bezoekers voor en na de wedstrijden. Daarnaast wordt deze ruimte benut voor bestuursvergaderingen en andere verenigingsactiviteiten.

In afgelopen jaren is er gewerkt aan een stabiele en bedrijfsmatig zekere horecavoorziening in de zwembaden. De winstmarges in additionele horecavoorzieningen zijn echter laag. Om deze reden wordt een omzetgerelateerde huur gerekend, zodat voor exploitanten deze (additionele) horecavoorzieningen voldoende interessant zijn. Daarbij is van belang dat er een goede afstemming is tussen de zwembad-verenigingsactiviteiten en de horeca. Tevens kan de horeca een ontmoetingsplek zijn voor de buurt. Aan deze aspecten willen we samen met de betrokken exploitanten meer aandacht besteden.

Bij zwembad De Kwakel is onderzocht of een vorm van zelfbeheer van de horecavoorziening door de vereniging mogelijk is. Dit bleek niet haalbaar. De horeca in De Kwakel wordt nu door een ervaren horecaondernemer geëxploiteerd, die tevens de exploitatie van de horecavoorziening in zwembad Den Hommel verzorgt.

In zwembad De Krommerijn wordt in de wintermaanden de horeca verzorgd door de Stichting Exploitatie Zwembad De Kommerijn. In de zomermaanden is er beperkte horeca in het buitenbad.

In zwembad Fletiomare is er een kleine horecavoorziening voor wachtende ouders. Deze dient als verzamelpunt voor hardlopers en anders georganiseerde sporters die sporten in het naastgelegen Maximapark. Daarnaast heeft de vereniging een eigen ruimte inclusief horeca voor haar leden en bezoekers.

Actie horeca:

- ▶ Horeca optimaliseren door de verbinding beter aan te gaan met zwembadactiviteiten en mogelijk meer in te zetten als ontmoetingsplek voor de buurt.
- ▶ In de contacten van de gemeente met de horecaondernemer wordt het belang van openingstelling van de horecaruimte op de verenigingsdagen/activiteiten benadrukt, indien de vereniging niet over een eigen verenigingsruimte beschikt. De horecaruimte is een belangrijke ontmoetingsplek voor de leden van de zwemvereniging.

3.5 Stimuleren van zelf- of medebeheer

Het in de Sportnota aangekondigde onderzoek naar of het beheer en exploitatie van zwembad De Krommerijn in de zomermaanden door de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn kan worden overgenomen, heeft als resultaat dat de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn heeft aangegeven de gehele exploitatie in de zomermaanden nog niet te willen overnemen. Er zal in de komende tijd vooral gekeken worden naar het gezamenlijk organiseren van activiteiten waardoor het zwembad aantrekkelijker wordt in de zomermaanden.

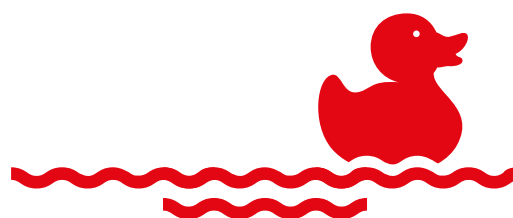
Voor de overige zwembaden worden de mogelijkheden en behoeften aan zelf- en medebeheer jaarlijks met de verenigingen besproken. Voorbeelden hiervan zijn openen en sluiten van baden waardoor er verruiming van de openingstijden gecreëerd kan worden. In eigen beheer schoonmaken, enzovoort. De veiligheid van bezoekers en zwemmers is hierbij een voorwaarde.

Acties zelf- of medebeheer:

- ▶ Met de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn een plan van aanpak maken voor 2018 en verder voor gezamenlijke activiteiten in de zomerperiode.
- ▶ In samenspraak met de verenigingen onderzoeken welke vormen van zelf- en medebeheer verder ontwikkeld kunnen worden en hierover jaarlijks in gesprek te gaan.
- ▶ Verenigingen met de ambitie om zelf- en medebeheer te gaan doen, begeleiden en ondersteunen bij het behalen van deze ambitie in samenwerking met de VSU.

4 Financiën

Op het gebied van vastgoed zullen in de periode tot 2022 geen grote investeringen plaatsvinden. Momenteel bieden de zwembaden voldoende capaciteit, de baden sluiten aan op de wensen van bezoekers. De duurzaamheidsmaatregelen vinden plaats op 'natuurlijke' momenten waarop groot onderhoud of renovatie van de panden plaatsvindt. Jaarlijks zal bekeken worden welke kleinschalige aanpassingen noodzakelijk zijn om de toegankelijkheid of functionaliteit te vergroten.

4.1 Kengetallen en economische waarde

De WOZ-waarde van de vier zwembaden is op peildatum 2016 € 29,1 miljoen. Momenteel kosten de zwembaden de gemeente jaarlijks ongeveer € 5,9 miljoen. De kostendekkendheid van de zwembaden is met 42% de hoogste binnen de sportaccommodaties (de binnen-sportaccommodaties en buitensportaccommodaties hebben respectievelijk 31% en 20% kostendekkendheid). De zwembaden kennen een ruime openstelling op alle dagen, van vroeg in de ochtend tot laat in de avond. In 2018 worden 750.000 actieve bezoekers verwacht (inclusief Krommerijn in de winterperiode). Per bezoeker betekent dit een bijdrage vanuit de gemeente van € 7,80,-. De bezetting van alle bassins is gemiddeld 76%. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale lasten en baten van de zwembaden in 2016.

Financieel resultaat zwembaden 2016

Soort kosten	Totaal
Eigendomslasten inclusief kapitaallasten	2.010.000
Eigenaars- en gebruikersonderhoud*	719.000
Exploitatielasten	7.525.000
Totale lasten	10.254.000
Recreatiezwemmen	853.000
Banenzwemmen	463.000
Zwemles	1.320.000
Schoolzwemmen	542.000
Doelgroepen	295.000
Verenigingen	393.000
Verhuur onroerend goed	323.000
Vrijvallende kapitaallasten	186.000
Totale baten	4.375.000
Resultaat	5.879.000

4.2 Extra gelden voor kinderen die opgroeien in armoede

De uitvoering van de zwemvangnetregeling is eind 2017 van start gegaan. Met deze regeling willen we zwemles stimuleren bij kinderen die opgroeien in armoede. De regeling is bestemd voor de volgende twee doelgroepen (in bijlage 7 staat voor wie deze regeling precies bestemd is):

1. Kinderen op de basisscholen die deelnemen aan het schoolzwemprogramma en voor het behalen van het zwemdiploma A meer zwemlessen nodig hebben. Hiervoor is 90.000 beschikbaar.

2. Kinderen die niet deelnemen aan schoolzwemmen en opgroeien in een gezin met een inkomen lager dan 125% van het minimumloon. Deze kinderen kunnen een zwemlespakket aanvragen en worden opgeleid totdat zij het zwemdiploma A hebben behaald.

4.3 Tarieven zwembaden

De zwembaden worden gedurende de week door veel verschillende partijen gebruikt. Voor recreatief- en banen zwemmen worden losse kaartverkoop, badenkaarten en abonnementen aangeboden. Voor leszwemmen wordt gerekend met een lestarief en/of een cursustarief. Volwassen of kinderen die in bezit zijn van een Upas kunnen het beschikbare budget inzetten voor het betalen van de zwemleskaart, de meerbaden kaart voor banenzwemmen, recreatiezwemmen, baby peuter zwemmen of aquasportactiviteiten.

Voor het huren van zwemwater, bijvoorbeeld door verenigingen, gelden de volgende uitgangspunten:

- ▶ Gebruik kan op basis van een uurtarief.
- ▶ Om het badwater efficiënt te blijven gebruiken, is het huren van losse banen alleen mogelijk in combinatie met andere gebruikers. Het reserveren van één of twee banen in een verder leeg bad is dus niet mogelijk. Het tarief voor een losse baan wordt afgeleid van het tarief voor het totale bad.

Er zijn verschillende tarieven voor verenigingen, maatschappelijk en commercieel gebruik. Het uurtarief geldt zowel voor seizoenscontracten (trainings- en wedstrijduren) en losse verhuur. Onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht uitgaande van het uurtarief (2017) voor het gebruik van hele baden.

Tarieven Zwemmen	Kostprijs dekkend tarief per uur	Vereniging tarief per uur	Maatschappelijk tarief per uur	Commercieel Markt conform tarief
Doelgroepbad	€ 314,65	€ 38,69	€ 44,49	€ 60,00
Wedstrijdbad 25m	€ 329,88	€ 74,36	€ 85,51	€ 115,00
Wedstrijdbad 50m	€ 659,75	€ 148,72	€ 171,03	€ 230,00
Recreatiebad	€ 350,18	€ 107,64	€ 123,79	€ 167,00

Bijlage 1

Eigendom, vastgoed- management, exploitatie, onderhoud en beheer

De gemeente Utrecht is eigenaar en exploitant van vier grote zwembaden en levert daarmee een basisvoorziening voor de inwoners van Utrecht en omgeving om 'een leven lang' te kunnen zwemmen. Het Portefeuillemanagement van de UVO vervult de eigenaarsrol en is daarmee verantwoordelijk voor het vastgoedmanagement, te weten: de vastgoedaspecten van het accommodatiebeleid, het technisch (planmatig) onderhoud, renovaties en vervangingsinvesteringen en de verhuur aan externe partijen.

De taken ten aanzien van de exploitatie vallen onder Vastgoed Exploitatie. De afdeling BORG van Stadsbedrijven is verantwoordelijk voor de uitvoering voor het planmatig en dagelijks onderhoud, onder regie van de UVO. Binnen BORG is specialistische kennis aanwezig om het technisch complexe beheer van de zwembaden goed uit te voeren.

Bijlage 2

Bevolkingsgroei per wijk

Tabel 1 Ontwikkeling inwonertal per wijk en gebieden Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern (2016-2040)						
	2016	2020	2025	2030	2035	2040
1. Utrecht West	29.052	30.040	32.022	34.347	35.778	36.252
2. Utrecht Noordwest	43.340	46.322	49.577	49.683	49.905	50.813
3. Overvecht	34.239	34.964	37.978	39.711	41.274	42.146
4. Utrecht Noordoost	38.001	40.773	41.975	42.387	42.770	43.599
5. Utrecht Oost	32.932	31.642	34.865	36.538	36.652	37.606
6. Binnenstad	17.872	19.575	20.044	21.642	23.335	23.844
7. Utrecht Zuid	27.043	28.792	29.804	30.087	30.393	31.072
8. Utrecht Zuidwest	37.340	39.241	43.325	47.545	51.554	55.957
Subtotaal wijken 1 t/m 8	259.819	271.349	289.590	301.940	311.661	321.289
Terwijde, De Wetering	9.397	10.829	12.130	12.204	12.105	11.975
Het Zand	8.750	10.301	11.443	12.215	12.125	11.869
Graauwaart, Hoge Weide	2.325	4.383	5.035	4.855	4.618	4.445
Leidsche Rijn Centrum	46	1.620	3.673	4.449	4.658	4.763
Leidsche Rijn Centrum, studenten	0	116	295	272	302	409
Leeuwesteijn	1	266	2.295	2.790	2.745	2.632
Parkwijk	7.274	7.320	7.336	7.350	7.371	7.359
Langerak	4.404	4.465	4.489	4.496	4.528	4.539
Leidsche Rijn-zuid	145	335	2.043	2.764	2713	2.612
9. Leidsche Rijn	32.342	39.635	48.739	51.395	51.165	50.603
Haarrijn, Haarzicht	48	322	2.023	3.043	2.980	2.859
Haarzuilens	527	577	583	583	603	606
Vleuten (zonder Haarzicht)	6.950	7.001	7.119	7.328	7.721	7.844
Leidsche Rijn Park	621	1.240	1.560	1.791	1.982	1.953
Vleuterweide	17.359	18.865	19.067	18.703	18.244	17.884
Veldhuizen	9.462	9.356	9.361	9.399	9.511	9.577
De Meern, Oudenrijn	11.609	12.037	12.277	12.443	12.533	12.521
Rijnenburg	249	245	243	260	257	257
10. Vleuten-De Meern	46.825	49.643	52.233	53.550	53.831	53.501
Subtotaal wijken 9 & 10	79.167	89.278	100.972	104.945	104.996	104.104
Totaal Utrecht	338.986	360.627	390.562	406.885	416.657	425.400

Bijlage 3

Verdeling uren uitgesplitst naar gebruikersgroep per zwembad

De verdeling van uren is gebaseerd op de openingsuren van de zwembaden.
De volgende tabel geeft hiervan een overzicht.

	Ma/vrij	Za/zon	Totaal aan openingsuren
Doelgroepen	07:00-23:00	08:00-18:00	4600
Wedstrijd	07:00-23:00	08:00-18:00	4600
Recreatie	10:00-22:00	09:00-17:00	3496

Het gaat hierbij om de reguliere openingstijden. In sommige gevallen vindt er maatwerk plaats waarbij van deze openingsuren kan worden afgeweken. Dit maatwerk is dus niet in onderstaande overzichten meegenomen.

Zwembad Fletiomare

Openingsuren per bassin per jaar per doelgroep	Doelgroepbad	Wedstrijdbad	Totaal A
Zwemles	1.438	863	2.301
Recreatiezwemmen	805	368	1.173
Banenzwemmen	276	1.070	1.346
Aquasport/activiteiten	782	115	897
Schoolzwemmen	200	370	570
Verhuur verenigingen en overigen	667	1.380	2.047
Totaal	4.168	4.166	8.334
Maximale bezetting	4.600	4.600	9.200
Bezettingspercentage	91%	91%	91%

Zwembad Den Hommel

Openingsuren per bassin per jaar per doelgroep	Doelgroepbad	Wedstrijdbad	Recreatiebad	Totaal A
Zwemles	1.463	1.122	220	2.805
Recreatiezwemmen	132	132	1.859	2.123
Banenzwemmen	506	1.518	-	2.024
Aquasport/activiteiten	264	176	385	825
Schoolzwemmen	351	351	-	702
Verhuur verenigingen en overigen	176	737	11	924
Totaal	2.892	4.036	2.475	9.403
Maximale bezetting	4.600	4.600	3.496	12.696
Bezettingspercentage	63%	88%	71%	74%

Zwembad De Kwakel

Openingsuren per bassin per jaar per doelgroep	Doelgroepbad	Wedstrijdbad 1	Wedstrijdbad 2	Recreatiebad	Totaal A
Zwemles	817	-	851	-	1.668
Recreatiezwemmen	506	150	-	1.242	1.898
Banenzwemmen	230	2.887	1.127	-	4.244
Aquasport/activiteiten	276	104	-	771	1.151
Schoolzwemmen	450	-	490	-	940
Verhuur verenigingen en overigen	575	1.001	748	-	2.324
Totaal	2.854	4.142	3.216	2.013	12.225
Maximale bezetting	4.600	4.600	4.600	3.496	17.296
Bezettingspercentage	62%	90%	70%	58%	71%

Bijlage 4

Profielen van de zwembaden

Zwembad Den Hommel

Het eerste Zwembad Den Hommel werd gebouwd in 1962. In 1991 werd het zwembad grootscheeps verbouwd. Zwembad Den Hommel is een combizwembad en beschikt over in totaal 1.591 m² zwemwater, waarvan 1.179 m² overdekt. Het zwembad heeft drie overdekte bassins:

- ▶ een recreatiebassin met aansluitend een buitenbadje;
- ▶ een 25-meter wedstrijdbassin (voor de helft voorzien van een beweegbare bodem);
- ▶ een doelgroepen- en instructiebassin (10x15m).

De accommodatie kent ook een horecavoorziening, die is verpacht. In het complex is een aantal verhuurbare ruimtes, verhuurd aan een schietsportverenigingen en de handboogschietvereniging en aan een kerkgenootschap. Alle zwemdisciplines worden beoefend in Den Hommel, met een accent op familiezwemmen, door het grote recreatiebad en de mooie ligweide.

Zwembad De Kwakel

Zwembad De Kwakel is gebouwd in 1996. Zwembad De Kwakel is net als zwembad Den Hommel een combizwembad. Het zwembad beschikt over in totaal 1.335 m² zwemwater, waarvan 1.245 m² overdekt. Het zwembad heeft vier overdekte bassins:

- ▶ een recreatiebassin met aansluitend een buiten uitzwembassin;
- ▶ twee 25-meter wedstrijdbassins (met deels beweegbare bodem);
- ▶ een doelgroepen- en instructiebassin (20x15) (met beweegbare bodem).

In het zwembad is horeca gevestigd die wordt gepacht. Ook wordt er ruimte verhuurd aan een fitnesscenter.

Ook Zwembad De Kwakel biedt ruimte aan alle zwemdisciplines, maar heeft met name goede mogelijkheden voor het verenigingszwemmen, vanwege de twee wedstrijdbaden.

Zwembad Fletiomare

Het nieuwe Zwembad Fletiomare is in 2009 in gebruik genomen. Het zwembad heeft 750 m² zwemwater, verdeeld over twee overdekte bassins:

- ▶ een doelgroepbad van 25x15 meter (met beweegbare bodem);
- ▶ een wedstrijdbad van 25x15 meter (met beweegbare bodem);
- ▶ een klein baby/peuter/kleuterspeelbadje.

Ook is er een verenigingsruimte die wordt gebruikt door Zwemvereniging De Watervlo.

Zwembad Fletiomare is vooral een leszwembad en verenigingsbad. Er zijn relatief weinig faciliteiten voor recreatiezwemmen.

Zwembad De Krommerijn

Zwembad De Krommerijn is de oudste zwemgelegenheid van Utrecht en van oorsprong een openluchtzwembad. In 2013 is De Krommerijn volledig vernieuwd en (semi)overkapt. 's Zomers gaat het dak eraf en is er sprake van een openluchtvoorziening.

De accommodatie heeft drie bassins:

- ▶ een 50-meter bassin (overkapt in de winter, openlucht in de zomer);
- ▶ een recreatiebuitenbad;
- ▶ een peuterbuitenbad.

Op de grote ligweide is een glijbaan met uitglijbad en recreatieve voorzieningen als een voetbalveldje en een beachvolleybalveld. In het gebouw is de kantine van de Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn gevestigd en worden ruimten verhuurd aan onder andere een fitnesscenter en een danscentrum. Het zwembad wordt acht maanden per jaar geëxploiteerd door Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn. In de zomermaanden (mei tot en met augustus) ligt de exploitatie bij de gemeente. De Stichting Exploitatie Zwembad De Krommerijn verzorgt dan wel het recreatief zwemmen in de avonduren.

Zwembad De Krommerijn wordt (in de winter) vanwege het 50-meterbad steeds meer gebruikt als wedstrijd- en topsportbad. In de zomer is het een recreatiebad in verband met de buitenfaciliteiten en het open dak.

Bijlage 5

Overzicht duurzaamheidsmaatregelen

Zwembad	Bouwjaar	Laatste aanpassingen	Economische levensduur	Duurzaamheidsmaatregelen recent uitgevoerd	In jaar	Duurzaamheidsmaatregelen gewenst	Gepland
Den Hommel	1991	2013, verbouwing kantoren, entree, horeca	2031	honesysteem (duurzame warmte)	2017	vervanging zoutelectrolyse installatie	2018
		2016, renovatie bufferkelders		luchtbehandelingskast	2016	dakisolatie	
		2016, verbouwing verhuurbare ruimten		ledverlichting	2016	gevelisolatie	
				bewegingsmelders	2016	afdekzeil uitzwembad	
De Kwakel	1996	2010, extra bouwlaag kantoren, zonnecentrum verbouwd	2036	dak geïsoleerd	2016	vervanging zoutelectrolyse installatie	
				PV-cellen in dak	2016	gevelisolatie	
				ledverlichting	2015		
				bewegingsmelders	2015		
Fletiomare	2008	2016, renovatie tegelvloer/wanden	2048	screens (zonwering)	2016	warmdakconstructie	
Krommerijn	2013		2053			kussendak vervangen	2023

Bijlage 6

Overzicht zwembaden regiogemeenten

Plaats	Zwembad	Voorzieningenniveau	Opmerkingen
Groenekan	Blauwkapel		Optisport
Maarssen	Safari (Stichtse Vecht)	wedstrijdbad 15x25m, doelgroepbad 10x20, peuterbad, glijbaan met uitglijbadje.	Sportfondsen
	Maarsse-veense plassen	strandbad met waterspeeleiland, ruime ligweiden, zandstranden en veel recreatiemogelijkheden	Recreatiechap Stichtse Groenlanden
Breukelen	Kikkerfort	combizwembad met o.m. recreatiebad, wedstrijdbad, buiten uitzwembad, 50-meter glijbaan, wildwaterstroom, draaikolk, overige waterspeeltoestellen, whirlpool en Kneipp-bad.	Gemeentelijk
Woerden	Batenstein-bad	zwembadcomplex met o.m. 25 m. wedstrijdbad, een recreatiebad met wildwatergedeelte, glijbaan en een extra verwarmd instructiebad	WoerdenSport
Harmelen	H2O	wedstrijdbad (25x15), peuterbad en zalenverhuur	WoerdenSport
Montfoort	Knopenbad	openluchtbad met 50-meterbad met duikplanken, 2x recreatiebad met peuterglijbaan en '3 in 1 glijbaan', 1x peuterspeelbad en professionele trampoline.	Stichting Zwembad Montfoort
IJsselstein	De Hooghe Waerd	recreatiebad, wedstrijdbad, peuter- en kleuterbaden, een grote glijbaan, buitenbaden met ligweide, een uitzwembad en een whirlpool.	Sportfondsen
Nieuwegein	Merwestein	sport- en evenementencomplex met o.m. wedstrijdbad, doelgroepbad, golfslagbad, kleuterhoek, ligweide, glijbanen recreatiehoek en wildwaterkreek.	De NV Sportinrichtingen Nieuwegein
Houten	De Wetering	binnenaccommodatie met o.m. wedstrijdbad, doelgroepbad, peuterhoek, kruidenbaden, stoomcabines en zonnebanken. Openlucht-zwembad met wedstrijdbad, recreatiebad en peuterbad.	Optisport
Bunnik	De Rumst	binnenaccommodatie met o.m. wedstrijdbad en kinderglijbaan.	Laco Internationaal
Zeist	Dijnselburg	zwembadcomplex met o.m. wedstrijdbad, recreatiebad met uitzwembad, buitenbad, instructiebad, peuterbassin (binnen en buiten), 70-meter waterglijbaan, wildwaterkreek en stoomcabines.	Gemeentelijk
Driebergen	De Zwoer	zwembadcomplex met o.m. recreatiebad, wedstrijdbad, peuterbad, doelgroepbad, wedstrijdbad buiten, recreatiebad buiten met glijbaan en peuterbad buiten. Daarnaast zijn er Stroomcabines en kruidenbaden.	Laco internationaal
Groenekan	Blauwkapel De Kikker	les- en therapiebad. Natuurwater met onder meer speelattributen, steigers en duikplanken.	
De Bilt	Brandenburg	combibad met 25-meterbad, doelgroepbad, peuterbad binnen en buiten, waterglijbaan, jet-streams en kruidenbaden.	Gemeentelijk

Bijlage 7

Doelgroep zwemvangnetregeling

De zwemvangnetregeling is bestemd voor:

- ▶ Kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 125% van het wettelijk minimumloon (in bezit van een U-pas) die nog geen zwemdiploma A hebben behaald.
- ▶ Kinderen die niet via het basisonderwijs kunnen deelnemen aan het schoolzwemmen.
- ▶ Kinderen die de leeftijd hebben waarop schoolzwemmen wordt aangeboden. Voor

het U-pasjaar 2017/2018 gaat het om kinderen die geboren zijn in 2009. Ieder jaar wordt het nieuwe geboortjaar vermeld in de regeling.

- ▶ Kinderen die op een reguliere basisschool zitten. Voor kinderen die gebruikmaken van een andere onderwijsvorm is deze vorm van zwemles minder geschikt.
- ▶ Kinderen die in de gemeente Utrecht wonen.

Bijlage 8

Overzicht Topsport in De Krommerijn

Waterpolo

- ▶ UZSC Dames en Heren competitie + play-offs
- ▶ UZSC Jongens <15 Landelijke competitie hoogste niveau
- ▶ UZSC Jongens <17 Landelijke competitie hoogste niveau
- ▶ UZSC Meisjes <17 Landelijke competitie hoogste niveau
- ▶ Supercup UZSC Dames
- ▶ Supercup UZSC Heren
- ▶ UZSC Dames Europa League (1-4 december 2017)
- ▶ Waterpoloschool voor talentvolle jeugd voor alle Utrechtse verenigingen
- ▶ Training Nederlands Heren waterpoloteam + Jong Oranje
- ▶ Training Nederlands Dames waterpoloteam + Jong Oranje
- ▶ Nederlands Dames waterpoloteam Domstad Trofee met China, Canada en Frankrijk
- ▶ Nederlands Dames waterpoloteam Nederland – Rusland
- ▶ Nederlands Dames waterpoloteam World League Nederland – Hongarije (21-11-17)
- ▶ Nederlands Dames waterpoloteam Europa League (Februari 2018)
- ▶ Nederlands waterpoloteam Mannen masters (Wereldkampioen)

Vinzwemmen

- ▶ Vinzwemmen Utrecht (Europese top)

Wedstrijdzwemmen

- ▶ Nederlandse / Europese & Wereldtop
- ▶ Zwemlust Den Hommel
- ▶ Utrecht Swim
- ▶ Aquarijn (Jesse Putts Wereldkampioen)
- ▶ UZSC Masters
- ▶ Hellas Triathlon
- ▶ DWK Barneveld
- ▶ De Rijn Wageningen
- ▶ WVZ Zoetermeer
- ▶ Inge Dekker Zwemclinics

Colofon

Fotografie: Jarno Dekker

Vormgeving: Kris Kras content, context and design

Uitgave Gemeente Utrecht

Maatschappelijke Ontwikkeling

november 2017

